

Тема: Мовознавчий квест «У країні Орфографії» (до Дня української писемності та мови)

Мета: активізувати опорні знання учнів з української мови та літератури; сприяти розвитку розумових і мовленнєвих здібностей дітей, їхнього мислення, пам'яті, виробленню уважності, спостережливості, відповідальності, розширенню їхнього кругозору; виховувати в учнів почуття любові до рідної мови, а також толерантне ставлення один до одного.

Обладнання: мультимедійний комплекс, картки із завданнями.

*Мова – коріння
Ізранений птах.
Мова – насіння
На мудрих ланах
С. Сапеляк.*

Хід уроку

Учитель: Ми сьогодні вирушаємо в мандрівку країною Орфографією. Ця подорож не буде легкою, проте має стати святковою. Чому саме? Що ми сьогодні святкуємо?

Учень: День української писемності та мови - свято, яке щороку відзначається в Україні 9 листопада. За православним календарем, це день ушанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця - послідовника творців слов'янської писемності Кирила і Мефодія. Свято встановлено 9 листопада 1997 року, коли Президент України Леонід Кучма на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства видав Указ № 1241/97 «Про День української писемності та мови».

Учитель: Дякуємо за довідку. Отож, на старт! Ніхто з вас у цій мандрівці не буде самотнім. Подорожуймо командами. Пропоную учням, у яких найвищий бал за першу тему, набрати собі супутників (двоє учнів по черзі вибирають собі в команди по одній людині)

Учитель: Перед тим, як вирушити в дорогу, нам слід затвердити правила, за якими будемо грати. Перше правило від мене.

Записуємо на дошці:

- Спілкуватися лише українською мовою

Учитель: Усі згодні? (У класі не повинно бути заперечень. Якщо вони є, потрібно аргументувати потребу саме в цьому правилі).

Учитель: Тепер я прошу запропонувати ваші пункти до правил гри.
(Учні пропонують, проте вчитель має скоригувати, щоб були прописані такі моменти: гарний настрій, позитивні емоції, вислуховувати думку інших, поважати її, не перебивати, не викрикувати, толерантно ставитися одне до одного. Усе прописуємо на дошці, щоб ці правила бачили всі учні до закінчення квесту).

Учитель: Бажаю всім цікавої та пізнавальної мандрівки! У путь!
(Звучить пісня «Українська мова», муз. В. Климюка, слова Н.Янчук
<https://www.youtube.com/watch?v=ZFcbJEVmk4g>)

Учитель:

Перша станція - «Власні назви».

Завдання для команд: обрати назву команди, записати на дошці та пояснити, як вона стосується української мови. (Виконання завдання оцінюється 2 балами)

Друга станція - «Префікси»

Завдання для команд: скласти розповідь-комплімент мові, використати не менше 10 слів із префіксами пре-, при-, прі-, роз-, без-, слова записати на дошці. (Оцінка за правильну й грамотну відповідь -12б.)

Третя станція - «Ненаголошені е, и»

Завдання для команд: вписати правильні літери на місці пропущених у картках

(Картка для команди №1: Дал..чїнь, в..селий, в..шневий, т..хенький, т..хнічний, з..рнина, д..витися, п..лінка, п..кти, щ..пати, щ..пити, ч..твертий, ч..тець, шел..ст, бр..ніти, др..жати, ч..р..пок, ож..ледиця

Картка для команди №2: Сїч..нь, хлоп..ць, нож..к, щигл..к, чов..н, пів..нь, майст..р, пласт..р, глеч..к, стол..к, промов..ць, тр..вога, т..р..вені, кр..ниця, п..р..лаз, п..р..дплата).

(Максимальна кількість балів за конкурс - 8)

Четверта станція: «Вживання апострофа. Конкурс капітанів»

Запитання для обох капітанів (три бонусних бали): Із зоопарку, який знаходиться на цій станції, втекла мавпа Буф. Що вона забрала із собою?

(Апостроф)

Кожен із капітанів протягом 30 секунд має відповідати «так» чи «ні» на сказане учителем слово: «так» - якщо у слові є апостроф, «ні» - якщо немає; усі слова читаються однаково із роздільною вимовою; перемагає той, хто назве більше слів правильно. (За перемогу команда отримує 5 балів)

(В'язка, чер'вяк, дзвякнути, зв'язувати, цвях, свято, бюро, хлоп'я, бар'єр, Репін, бур'ян, буряк, Примор'я, моря, кур'єр, серйозний, узгир'я,

пам'ять, Робесп'єр, морквяний, м'ясний, з'явитися, повір'я, прислів'я, пов'язаний, дзюрчати, цвях, серйозно, курйозний, обов'язок, торф'яний, ім'я, возз'єднання, мавпячий, відіменний, лється, рум'яний, жаб'ячий, жираф'ячий, святковий, різдвяний, реп'ях, тьмяний, Лук'ян, В'ячеслав, миш'як, підрум'янений, любов'ю, інтерв'ю, між'ярусний, зів'янути, поморяни, різьбяр, дит'ясла, торф'яний, довір'я, львів'янин, верб'я, комп'ютер, міжгір'я, серйозний, медвяний)

П'ята станція – «Написання числівників». Конкурс «Редактор»

Завдання для команд: відредагувати речення із числівниками (виправити орфографічні помилки).

(За даними вчених, на планеті живуть вісім цілих сім десятих мільйонів (з похибкою один і три мільйона) видів істот, з яких близько сім цілих сім десятих мільйона становлять тварини. В рамках роботи учені розглядали тільки еукаріоти - організми, клітини яких містять ядра (термін "вид" біологи застосовують тільки до еукаріотів). Через це, наприклад, в "перепис" не потрапили археї й бактерії.

Новий результат значно точніший попередніх оцінок, які були в межах від троїх до стох мільйонів. З нового дослідження, зокрема, випливає, що близько вісьмидесятишести відсотків сухопутних і дев'яносто один відсоток морських організмів досі не відкрито. За оцінкою дослідників, для каталогізації невідомих видів потрібно щонайменше чотириставісімдесят років інтенсивних досліджень).

(Максимальна кількість балів – 12)

Шоста станція – «Тріумф». Підрахунок балів та нагородження переможців.

Учитель: Дорогі поціновувачі української мови, вітаю усіх вас зі святом та перемогою, оскільки в нашому конкурсі немає тих, хто програв.

Перемогли всі, бо повторили правила написання слів та стали грамотнішими.

(Звучить пісня «Рідна мова» на слова В.Сосюри, музика М.Катричка:

<https://www.youtube.com/watch?v=Y4wImp-YFJU>)

Домашнє завдання: скласти словниковий диктант на написання слів із орфограмами, які не було повторено на уроці.